

UMEÅ UNIVERSITET

KVALITETSSYSTEM FÖR UTBILDNING

Typ av dokument	Regel
Datum	2019-02-26
Dnr	FS 1.1-1324-18
Beslutad av	Rektor
Giltighetstid	Tills vidare
Område	Utbildning
Ansvarig enhet	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Kvalitetssystem för utbildning.....	1
Aktivitet 1: Studentundersökningar	6
Aktivitet 2: Studentkårsskrivelse.....	8
Aktivitet 3: Kursutvärdering.....	9
Aktivitet 4: Programvärdering.....	11
Aktivitet 5: Säkring av nationella examensmål.....	13
Aktivitet 6: Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne.....	15
Aktivitet 7: Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning.....	17
Aktivitet 8: Fakultetsaudit	19
Aktivitet 9: Uppföljning och utvärdering av kvalitetssystemet.....	21
Bilaga 1	22
Bilaga 2	25
Bilaga 3	28

UMEÅ UNIVERSITET

Sammanfattning

Umeå universitet har ett sammanhållet kvalitetssystem för utbildning som är integrerat i lärosätets verksamhetscykel. Kvalitetssystemet bygger på nio aktiviteter som stödjer, utvecklar och synliggör det systematiska kvalitetsarbetet. Aktiviteterna omfattar sammantaget universitetets samtliga organisatoriska nivåer och genomförs i olika tidscyklar. Detta dokument beskriver dessa aktiviteter och hur de bidrar till såväl kvalitetsutveckling som kvalitetssäkring.

Inledning

Umeå universitet ska ha en stark nationell och internationell position. Det förutsätter högsta möjliga kvalitet i våra utbildningar och ett utvecklat samspel mellan forskning, utbildning och samverkan. För att Umeå universitetet ska uppnå sina ambitioner krävs ett strategiskt och systematiskt kvalitetsarbete.

Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning omfattar alla nivåer; utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Syftet med kvalitetssystemet är att det som helhet och i sina delar ska användas som verktyg för att ständigt utveckla kvaliteten i universitetets utbildningar. Det ska också bidra till en samsyn om vad som utmärker hög kvalitet i utbildning och vilka krav som ska uppfyllas. Kvalitetsarbetet handlar således om såväl utveckling som uppföljning och granskning.

Umeå universitets verksamhetscykel säkerställer planering, styrning och uppföljning av universitetets utveckling i relation till lärosätets vision och strategier. Genom att verksamhetscykeln och kvalitetssystemet är integrerade med varandra skapas förutsättningar för strategisk styrning av universitetet samtidigt som det bidrar till en stärkt kvalitetskultur.

Kvalitetssystemets aktiviteter

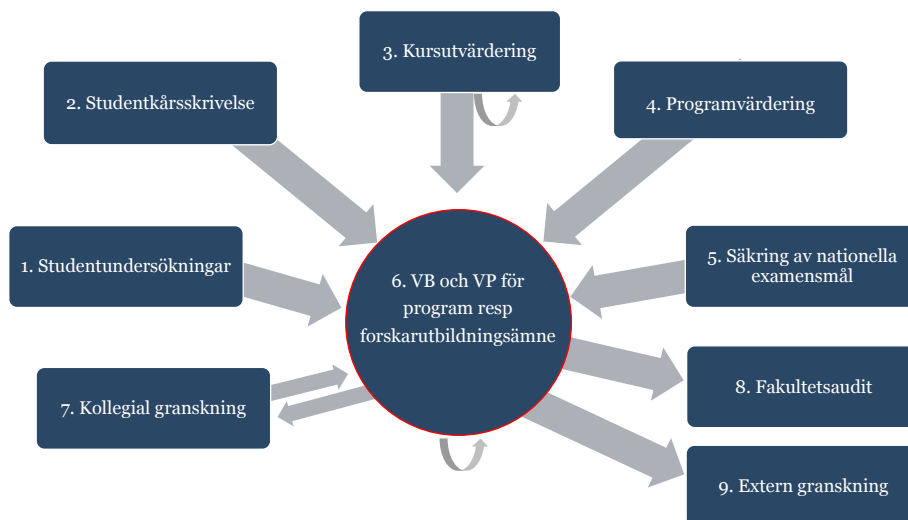
Kvalitetssystemet för utbildning bygger på nio aktiviteter som stödjer, utvecklar och synliggör det systematiska kvalitetsarbetet. Aktiviteterna baseras till stor del på sedan länge etablerade processer vid universitetet. Aktiviteterna omfattar inslag av såväl kollegial kultur som extern granskning. Varje aktivitet är utformad så att den bidrar till att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt åtgärda brister. För att säkerställa kontinuitet och systematik i kvalitetsarbetet genomförs samtliga aktiviteter med regelbundenhet. Aktiviteterna involverar anställda och studenter¹ på universitetets samtliga organisatoriska nivåer vilket främjar delaktighet, engagemang och ansvar.

De centrala aktiviteterna för kvalitetsutveckling utförs på kurs- (aktivitet 3) och program-/forskarutbildningsämnesnivå (aktivitet 6). Aktivitet 1-5 rationaliserar insamling av information och data som utgör underlag till aktivitet 6, utbildningarnas verksamhetsberättelser (VB) och verksamhetsplaner (VP) där resultatet av aktiviteterna följs upp, analyseras och åtgärder beskrivs. Aktiviteter 7-9 innehåller inslag av extern granskning. Aktivitet 8-9 bidrar specifikt till kvalitetssystemets förnyelse (se figur 1). Kvalitetsarbete och kvalitetssystem, både som helhet och i sina delar, utvärderas således regelbundet och revideras vid behov inom ramen för systemet. Några aktiviteter är gemensamma för utbildning på samtliga nivåer medan andra beskrivs separat för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive för utbildning på forskarnivå.

Varje aktivitet svarar mot ett antal av de europeiska standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG). ESG har tagits fram av det europeiska nätverket för kvalitetssäkring inom högre utbildning, ENQA, och ligger till grund för Universitetskanslersämbetets utvärderingar av högre utbildning i Sverige. För utförligare beskrivning av de olika standarderna och hur Umeå universitets kvalitetssystem svarar mot dessa, se sid 23. Där det är relevant hänvisas till styrdokument vid Umeå universitet.

¹ Genomgående i detta dokument omfattar studenter även doktorander.

UMEÅ UNIVERSITET

Figur 1: Kvalitetssystemets nio aktiviteter. Aktivitet 6 har en särskilt framträdande position i systemet då det är den aktivitet där information och data från andra aktiviteter sammanställs och analyseras. Aktivitet 6 utgör också underlag för verksamhetsdialog.

Genomsyrande perspektiv

Kvalitetssystemet genomsyras av ett antal perspektiv som bör integreras i kurser och utbildningsprogram. Perspektiven är²:

- Forskningsanknytning
- Internationalisering
- Jämställdhet
- Samverkan och arbetslivsanknytning
- Hållbar utveckling
- Studentinflytande och studentcentrerat lärande

Genom att ge perspektiven en framträdande plats i kvalitetssystemets aktiviteter säkerställer Umeå universitet att utbildningen som helhet ger studenter förutsättningar att er hålla adekvat kunskap och kompetens inom respektive perspektiv. Det innebär dock inte att varje enskild kurs ska omfatta varje enskilt perspektiv.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Ett av de viktigaste strategiska verktygen för att Umeå universitet långsiktigt ska nå sina mål och utveckla sin kvalitet handlar om universitetets förmåga att rekrytera, behålla och utveckla kvalificerade lärare och forskare. Rutiner och styrdokument som ingår i Umeå universitets kvalitetssystem omfattar ett antal processer som syftar till att kvalitetsutveckla och kvalitetssäkra såväl kompetensutveckling och kompetensförsörjning av undervisande personal.

Umeå universitets rekryteringsprocess garanterar transparens och rättssäkerhet vid anställning av undervisande och forskande personal.³ Lärare som anställs har hög vetenskaplig och pedagogisk ämneskompetens samt i relevanta fall professionskompetens.⁴ Lärare vid Umeå universitet ska ha utrymme för forskning alternativt konstnärligt utvecklingsarbete, för att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet eller för annan kompetensutveckling. Denna del av årsarbetstiden uppgår till minst 20 procent för universitetslektor och till minst 10 procent för universitetsadjunkt under en treårsperiod.⁵ Umeå universitets modeller för pedagogisk och

² Se bilaga 2.

³ Rekryteringsprocess vid anställning av lärare.

⁴ Anställningsordning för lärare vid Umeå universitet.

⁵ Arbetstidsavtal för lärare.

UMEÅ UNIVERSITET

vetenskaplig meritering syftar till att stimulera, premiera och synliggöra lärares kompetens.⁶⁷ Lärares högskolepedagogiska kompetensutveckling stöttas av enheten för Universitetspedagogik och lärandestöd.

För varje medarbetare ska finnas en kompetensutvecklingsplan som följs upp i samband med årliga utvecklingssamtal. Kompetensförsörjningsplaner finns på olika nivåer i organisationen. Här ingår plan för lärares pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling, vilket möjliggör långsiktigt och strategiskt arbete med lärarförsörjning. Arbete med kompetensförsörjning följs upp i verksamhetsberättelser och i verksamhetsdialoger.

Ansvarsfördelning

Kvalitetsarbetet vid Umeå universitet ska ha en tydlig ansvarsfördelning. Universitetsstyrelsen och rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten avpassas så att hög kvalitet nås i utbildning och forskning. Det är också universitetsledningens ansvar att försäkra sig om att verksamhetens kvalitetsarbete är ändamålsenligt och i enlighet med universitetets kvalitetssystem.

Strategiska rådet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (USR) ansvarar för att initiera, utveckla och samordna frågor, inklusive samverkan och internationalisering inom området utbildning. USR har ett särskilt ansvar för att driva utveckling, implementering och uppföljning av universitetets kvalitetssystem för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Strategiska rådet för forskning och utbildning på forskarnivå (FOSTRA) ansvarar för att initiera, utveckla och samordna frågor, inklusive samverkan och internationalisering inom området forskning samt utbildning på forskarnivå. FOSTRA har ett särskilt ansvar för att driva utveckling, implementering och uppföljning av universitetets kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå.

Ansvaret för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring vid Umeå universitet följer därutöver universitetets ordinarie linjestruktur. Det innebär att respektive fakultetsnämnd ansvarar för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning och utbildning inom fakultetens område. Ansvars- och arbetsfördelning framgår av respektive fakultets delegations- och arbetsordning. Lärare och forskare har ett särskilt ansvar för att bidra till hög kvalitet i utbildning och forskning inom sina respektive ämnesområden. För varje aktivitet i kvalitetssystemet anges vilken funktion som ansvarar för aktiviteten.

Umeå universitet verkar för att studenterna ska delta aktivt i kvalitetsarbetet. Detta sker till exempel genom studenters representation i nämnder och kommittéer på alla nivåer. Genom ekonomisk ersättning till studentkårerna vill Umeå universitet underlätta för studenterna att vara delaktiga i kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av utbildningen. Motsvarande ekonomiska ersättning ges av fakulteterna och Lärarhögskolan. Studentkårerna har ett självständigt ansvar för kvalitetssystemets aktivitet 2, Studentkårskrivelsen.

⁶ Handläggningsordning för pedagogisk meritering vid Umeå universitet.

⁷ Anställningsordning för lärare vid Umeå universitet.

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 1: Studentundersökningar

Bakgrund och syfte

Umeå universitet har fyra centralt initierade enkäter riktade mot studenter och doktorander: Nybörjarenkäten och Studiebarometern för studenter på grundnivå samt Medarbetarenkäten och Avgångsenkäten för doktorander. Enkäterna syftar till att inhämta information om studenters synpunkter, omdömen och erfarenheter av såväl utbildning som lärande- och forskningsmiljö. Enkäterna är ett sätt att verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

A. Enkäter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ansvarig/-a	USR
Genomförande	En arbetsgrupp med representanter för fakulteterna⁸, Studentcentrum, Planeringsenheten samt studenterna ombesörjer planering av Nybörjarenkäten, Studiebarometern och Avgångsenkäten (se Enkäter för utbildning på forskarnivå). Enkäterna utformas så att de kan utgöra ett underlag för uppföljning av - Forskningsanknytning- Internationalisering- Jämställdhet- Samverkan och arbetslivsanknytning- Hållbar utveckling- Studentinflytande och studentcentrerat lärande- Utvecklingsområden som identifieras i Studentkårsskrivelsen (aktivitet 2). Nybörjarenkäten riktar sig till nybörjarstudenter och Studiebarometern riktar sig primärt till studenter som studerar på termin 5 på program alternativt studerat minst 120 högskolepoäng. Dekan⁹ ansvarar för distribution och insamling av enkäter. Planeringsenheten ansvarar för att data distribueras till universitets- och fakultetsnivå. Planeringsenheten ansvarar för att analysera data för universitetsnivå. Dekan ansvarar för att ytterligare bearbetning av fakultetens insamlade data görs och vidarebefordras till institutioner och program.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Åtgärder och det systematiska arbetet med enkäterna sammanställs och kommenteras utifrån givna direktiv i programmets, institutionens samt fakultetens VB/VP samt ingår i verksamhetsdialoger. Motsvarande hantering gäller för Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket.
Tidplan	Nybörjarenkäten: September vartannat år. Data sammanställs inom tre månader. Studiebarometern: Oktober vartannat år. Data sammanställs inom tre månader.

⁸ Genomgående i dokumentet gäller att med fakultet avses i relevanta fall också Lärarhögskolan.

⁹ Genomgående i dokumentet gäller att med dekan avses i relevanta fall också föreståndare för Lärarhögskolan.

UMEÅ UNIVERSITET

Relaterade styr-dokument och mallar	Anvisningar för uppföljning av verksamhetsåret (rektors, samt motsvarande dokument på fakulteter, vid Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket). Definitioner av universitetsgemensamma perspektiv inom utbildning.
Huvudsakliga intressenter	Program, institutioner, fakulteter, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket och USR.
B. Enkäter för utbildning på forskarnivå	
Ansvarig/-a	Personalenheten FOSTRA
Genomförande	Medarbetarenkäten riktas till samtliga anställda, däribland doktorander och fokuserar på anställdas upplevelse av sin arbetsmiljö. Resultaten för doktorandgruppen sammanställs av Personalenheten och distribueras till respektive fakultet. Avgångsenkäten riktas till samtliga som har disputerat och distribueras av Planeringsenheten. För enkätens utformning, se avsnitt ovan.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Medarbetarenkät: Fakulteten ansvarar för den vidare hanteringen av resultatet för doktorandgruppen. Avgångsenkäten: Planeringsenheten ansvarar för att data distribueras till universitets- och fakultetsnivå. Planeringsenheten ansvarar för att analysera data för universitetsnivå. Dekan ansvarar för att ytterligare bearbetning av fakultetens insamlade data görs och vidarebefordras till institutioner och program. Data på universitetsnivå kommuniceras med Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket. Åtgärder och det systematiska arbetet med enkäterna sammanställs och kommenteras utifrån givna direktiv i institutionens samt fakultetens VB/VP samt ingår i verksamhetsdialoger. Motsvarande hantering gäller för Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket.
Tidplan	Medarbetarenkät genomförs vart tredje år. Avgångsenkäten distribueras kontinuerligt cirka tre veckor efter disputationen. Resultat sammanställs vartannat år.
Relaterade styr-dokument och mallar	Anvisningar för uppföljning av verksamhetsåret (rektors, samt motsvarande dokument på fakulteter, vid Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket).
Huvudsakliga intressenter	Institutioner, fakulteter, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket och FOSTRA.
ESG 1.1, 1.7, 1.9	

Aktivitet 2: Studentkårsskrivelse

Bakgrund och syfte

Studentkårsskrivelsen sammanställs gemensamt av studentkårerna vart tredje år. Studentkårsskrivelsen omfattar utbildning på alla nivåer.

Genom Studentkårsskrivelsen ges studentkårerna möjlighet att framföra synpunkter på verksamheten och frågor som kårerna ser som angelägna att samarbeta med universitetet omkring. Studentkårsskrivelsen är ett sätt att verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

Ansvarig/-a	Studentkårerna
Genomförande	Studentkårerna upprättar gemensamt Studentkårsskrivelsen som ställs till rektor. Studentkårsskrivelsen förhåller sig till resultaten i studentenkäterna där så är möjligt. Identifierade utvecklingsområden i studentkårsskrivelsen utgör underlag i utformningen av studentenkäter (aktivitet 1).
Dialog, åtgärder och återkoppling	Studentkårerna presenterar skrivelsen i USR respektive FOSTRÄ. Studentkårerna ansvarar för att informera dekan om vilka frågor som studenterna anser vara särskilt relevanta för respektive fakultet. Dekan ansvarar för att i samråd med respektive studentkår prioritera ett antal områden för fortsatt utvecklingsarbete. Dekan ansvarar för att kommunicera dessa prioriteringar med institutioner och program. Dekan ansvarar för kontinuerlig dialog om arbetets fortskridande med respektive studentkår. Åtgärder och det systematiska arbetet med Studentkårsskrivelsen sammanställs och kommenteras utifrån givna direktiv i programmets, institutionens samt fakultetens VB/VP samt ingår i verksamhetsdialog. Motsvarande hantering gäller för Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket. Studentkårerna återkopplar årligen sin upplevelse av arbetets fortskridande i sin dialog med universitetsledningen.
Tidplan	Studentkårsskrivelsen upprättas vart tredje år.
Relaterade styr-dokument och mallar	Beskrivning av formerna för Studentkårsskrivelsen (dokumentet ägs av studentkårerna gemensamt). Anvisningar för uppföljning av verksamhetsåret (rektors, samt motsvarande dokument på fakulteter, vid Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket).
Huvudsakliga intressenter	Universitetsledning, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket, fakultet, institution, program, doktorander och studenter

Aktivitet 3: Kursutvärdering

Bakgrund och syfte

Kursutvärderingarna är grunden för kontinuerlig förbättring och utveckling av utbildningarna.¹⁰

Genom kursvärderingar inhämtas information om studenters och lärares synpunkter och erfarenheter av en kurs. Kursvärderingar ger också studenter möjlighet att reflektera över den egna läroprocessen och ta aktiv del i arbetet med att utveckla kursen.

Kursutvärdering baseras på studenternas kursvärderingar samt andras, framförallt medverkande lärares synpunkter på och erfarenheter av en kurs.

Ansvarig/-a	Prefekt
Genomförande	För alla kurser på samtliga nivåer ska en kursutvärdering genomföras. Kursvärdering från studenter på kursen tillsammans med synpunkter och reflektioner från lärare och personal utgör underlag för kursutvärderingen. En kursutvärdering ska behandla kursens innehåll och förutsättningar. Den ska därutöver beskriva hur läroaktiviteter och examinerande inslag säkerställer att studenterna ges förutsättningar att nå de förväntade studieresultaten (FSR). För kurser på forskarnivå som inte har kursplan relateras denna utvärdering till de nationella examensmål som är aktuella i kursen. Om en kurs är uppdelad i olika fristående moment av flera veckors omfattning ska utvärderingen belysa såväl varje moment som kursen som helhet. Kursansvarig lärare avgör hur kursvärderingen ska genomföras. Studenterna ska ges möjlighet att delta vid planering, genomförande och uppföljning av kursvärderingarna. En student har rätt att lämna sina synpunkter anonymt. Lärare ska beakta enskilda studenters rätt till anonymitet, till exempel genom att avidentifiera enskilda studenters synpunkter innan svaren offentliggörs. Synpunkter och kommentarer som innehåller personangrepp och kränkande omdömen ska inte beaktas och kan anmälas.¹¹ Kursutvärderingar ska där det är relevant beakta och möjliggöra analys av - Forskningsanknytning- Internationalisering- Jämställdhet- Samverkan och arbetslivsanknytning- Hållbar utveckling- Studentinflytande och studentcentrerat lärande Varje enskild kurs och kursvärdering behöver inte omfatta samtliga perspektiv. Dock ska kursutvärderingen kommentera samtliga perspektiv ovan.
Dialog, åtgärder och återkoppling	En kursutvärdering ska innehålla en analys som resulterar i slutsatser och eventuella förslag på åtgärder. Kursutvärderingarna och beslut om åtgärder ska återkopplas till

¹⁰ Att kursvärderingar ska genomföras och sammanställas samt att resultatet och de åtgärder som vidtagits ska kommuniceras till och tillgängliggöras för studenterna anges i högskoleförordningen 1 kap. 14 §.

¹¹ Se dokumentet Handläggningsordning vid diskriminering, trakasserier och kränkningar.

UMEÅ UNIVERSITET

	studenter och berörda program. Kursutvärderingar ska hållas lättillgängliga för studenter och lärare. Det systematiska arbetet med kursutvärderingar sammanställs och kommenteras utifrån givna direktiv i programmets och institutionens VB/VP samt ingår i verksamhetsdialog. Kursvärderingar ska sparas i enlighet med Umeå universitets dokumenthanteringsplan.¹²
Tidplan	Kursutvärderingar genomförs i anslutning till avslutad kurs. Beslut om åtgärder fattas löpande.
Relaterade styr-dokument och mallar	Fakultetens direktiv för verksamhetsberättelse och verksamhetsplan.
Huvudsakliga intressenter	Program, institution, fakultet, forskarstuderande, handledare, befintliga och presumtiva studenter
ESG 1.1, 1.2, 1.7, 1.8	

¹² Se dokumentet Dokumenthanteringsplan för utbildning på grund och avancerad nivå vid Umeå universitet FS 1.1-914-16.

Aktivitet 4: Programvärdering

Bakgrund och syfte

Alla programstudenter ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter på utbildningen som helhet.¹³

Genom programvärderingar inhämtas information om studenternas och lärarnas synpunkter och erfarenheter av en programutbildning. Programvärderingar ger också studenter möjlighet att reflektera över den egna läroprocessen och ta aktiv del i arbetet med att utveckla programmet. Syftet med programvärderingarna är att de ska leda till förbättring och utveckling av utbildningarna.

Sammanställning och analys av programvärderingarna görs i aktivitet 6, Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne.

Programutvärdering på grundnivå och avancerad nivå

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd
Genomförande	För alla program på grundnivå och avancerad nivå ska utvärdering genomföras regelbundet. Förutom studenter bör lärare och annan personal som är involverad i undervisningen ges möjlighet att framföra sina synpunkter. Programansvarig avgör hur programvärderingen ska genomföras. Studenterna ska ges möjlighet att delta vid planering, genomförande och uppföljning av programvärderingarna. En student har rätt att lämna sina synpunkter anonymt. Lärare ska beakta enskilda studenters rätt till anonymitet, till exempel genom att avidentifiera enskilda studenters synpunkter innan svaren delges studentgrupper. Synpunkter och kommentarer som innehåller personangrepp och kränkande omdömen ska inte beaktas och de kan anmälas.¹⁴ En programvärdering ska behandla programmets innehåll, progression i förhållande till de nationella examensmålen samt programspecifika förutsättningar för programmet. Därtill ska programvärderingar beakta och möjliggöra analys av - Forskningsanknytning- Internationalisering- Jämställdhet- Samverkan och arbetslivsanknytning- Hållbar utveckling- Studentinflytande och studentcentrerat lärande
Dialog, åtgärder och återkoppling	Programvärderingen utgör underlag för utbildningsprogrammets VB/VP (se aktivitet 6). Genom VB/VP sker återkoppling till huvudsakliga intressenter.

¹³ För utbildning på forskarnivå hänvisas för denna aktivitet till aktivitet 6.

¹⁴ Se dokumentet Handlägningsordning vid diskriminering, trakasserier och kränkningar.

UMEÅ UNIVERSITET

Tidplan	Löpande, eller i anslutning till avslutat program.
Relaterade styr- dokument och mallar	Fakultetens direktiv för verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Definitioner av universitetsgemensamma perspektiv inom utbildning.
Huvudsakliga intressenter	Program och befintliga studenter
ESG 1.1, 1.2, 1.7, 1.9	

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 5: Säkring av nationella examensmål

Bakgrund och syfte

Umeå universitet har att visa att studenter med beviljad examen på grundnivå och avancerad nivå uppnår respektive examens nationella examensmål. Examensmålsmatrisen tjänar som internt verktyg för att systematiskt planera, utforma och analysera utbildning på grundnivå och avancerad nivå och som ett belägg för att utbildningen med progression svarar mot de nationella examensmålen. Examensmål för utbildning på forskarnivå följs upp genom den individuella studieplanen samt genom de rutiner som gäller för disputation.

Sammanställning och analys av de nationella examensmålen görs i aktivitet 6, Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne.

A. Examensmål för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd
Genomförande	För varje examen upprättas en examensmålsmatris som visar förhållandet mellan de nationella examensmålen och kursmål uttryckta som förväntade studieresultat. I matrisen anges vilka kursmål som korresponderar mot ett visst nationellt mål. De nationella målen spjälkas ytterligare om så krävs för att visa hur de nationella målen med progression täcks av de kurser som ingår i examen. Undervisningsaktiviteter och examination utformas för att säkerställa att studenten vid godkänt betyg uppnått specifika kursmål. Detta säkerställs via kursplan och följs upp i kursutvärdering, se aktivitet 3. För övrigt om måluppfyllelse, se aktivitet 4, 6 och 7. Det självständiga arbetet är av särskild vikt för att säkerställa att en student uppnått kraven för en examen.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Examensmålsmatrisen utgör underlag för utbildningsprogrammets VB/VP (se aktivitet 6).
Tidplan	Översyn och eventuell revidering av examensmålsmatrisen görs årligen.
Relaterade styr- dokument och mallar	Fakultetens mall för VB/VP.
Huvudsakliga intressenter	Program, institutioner, fakulteter, studenter

B. Examensmål för utbildning på forskarnivå

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd
Genomförande	För varje doktorand upprättas en examensmålsmatris som läggs in i den individuella studieplanen. Matrisen tydliggör koppling mellan aktivitet i forskarutbildningen och examensmål i allmänna studieplan och visar hur de nationella och lokala målen för examen uppfylls.

UMEÅ UNIVERSITET

	Genom uppföljning och revidering av enskild doktorands individuella studieplan sker en översyn och revidering av matrisen. Avvikelse i progressionen dokumenteras i den individuella studieplanen. Vid disputation är opponenterens roll att kritiskt granska avhandlingen och ingående diskutera denna med respondenten. Betygsnämndens uppgift är att kritiskt granska och examinera avhandlingsarbetet och dess försvar med avseende på de relevanta nationella examensmålen. Övriga nationella examensmål examineras av examinator. Vid licentiatseminarium är betygskommitténs roll att bedöma licentiatavhandlingsarbetet och dess försvar med avseende på de relevanta nationella examensmålen. Examinator gör en helhetsbedömning av samtliga nationella mål.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Examensmålsmatrisen utgör underlag för forskarutbildningsämnet VB/VP (se aktivitet 6). Vid disputation sammanträder betygsnämnden och delger sitt beslut. Vid licentiatseminarium sammanträder betygskommittén och avger en rekommendation till examinator som sedan fattar beslut.
Tidplan	Årligen. Kontinuerligt vid disputation.
Relaterade styr-dokument och mallar	Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet. Fakultetens mall för VB/VP. Mallar/instruktioner för betygsnämnd och opponenter. Allmän studieplan
Huvudsakliga intressenter	Doktorand, handledare, institution och fakultet.
ESG 1.2, 1.3, 1.8	

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 6: Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne

Bakgrund och syfte

Den verksamhetsberättelse som ingår i aktivitet 6 syftar till att sammanställa och analysera den information och data som genererats i aktivitet 1-5 samt aktivitet 7. I aktivitet 6 ingår också uppföljning av tidigare års verksamhetsberättelse och verksamhetsplan.

Den verksamhetsplan som ingår i aktivitet 6 syftar till att, med utgångspunkt från analysen i verksamhetsberättelsen, identifiera åtgärder för utveckling av utbildningsprogram och forskarutbildningsämnen.

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd och prefekt
Genomförande	Verksamhetsberättelse (VB) och verksamhetsplan (VP) syftar till uppföljning respektive utveckling av utbildningsprogram och forskarutbildningsämnen. Utbildningens VB innehåller en analys av hur programmet systematiskt integrerar - Forskningsanknytning- Internationalisering- Jämställdhet- Samverkan och arbetslivsanknytning- Hållbar utveckling- Studentinflytande och studentcentrerat lärande Verksamhetsberättelsens analys baseras även på - Studentundersökningar (se aktivitet 1)- Studentkårsskrivelsen (se aktivitet 2)- Kursutvärdering (se aktivitet 3)- Programvärdering (se aktivitet 4)- Säkring av nationella examensmål (se aktivitet 5)- Tidigare års verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram eller forskarutbildningsämne (se aktivitet 6)- Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning (se aktivitet 7)- Andra relevanta utbildningsutvärderingar, till exempelvis utförda av UKÄ- Statistik, till exempel för genomströmning och breddat deltagande- För forskarutbildningsämnen ingår även uppföljning av individuella studieplaner- Samt vid behov (enligt direktiv från fakultetsnämnd) uppföljning mot vad som anges i Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden¹⁵ Verksamhetsplanen beskriver vilka kvalitetshöjande åtgärder programmet och forskarutbildningsämnet kommer att fokusera på under kommande år.

¹⁵ Se bilaga 2 eller 3.

UMEÅ UNIVERSITET

	VB/VP för utbildningsprogram på grund och avancerad nivå är ett separat dokument som utformas i enlighet med fakultetens direktiv. VB/VP för forskarutbildningsämne ingår i institutionens VB/VP.
Dialog, åtgärder och återkoppling	VB/VP utgör underlag för verksamhetsdialog. Fakulteten ansvarar för att VB/VP tillgängliggörs på webben.
Tidplan	För utbildningsprogram på grund och avancerad nivå upprättas verksamhetsberättelse och verksamhetsplan årligen. För forskarutbildningsämnena upprättas verksamhetsberättelse och verksamhetsplan i enlighet med fakultetens verksamhetscykel. Var tredje år ska Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden för utbildning särskilt beaktas. ¹⁶
Relaterade styr-dokument och mallar	Respektive fakultets direktiv för utbildningsprogrammets och institutionernas VB/VP. Regler för utbildning på forskarnivå. Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden
Huvudsakliga intressenter	Program, studenter, forskarstuderande, institution, fakultet, externa kollegiala utvärderare, externa aktörer
ESG 1.1, 1.2, 1.7, 1.8	

¹⁶ Se bilaga 2.

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 7: Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning

Bakgrund och syfte

Syftet med den kollegiala externa granskningen är att den ska bidra till att säkra kvaliteten i utbildningens innehåll och genomförande samt ge stöd för kvalitetsutveckling.

A. Kollegial granskning av programutbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd
Genomförande	Granskningen utgår från Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden¹⁷. Fakulteten bedömer vilka delar som är lämpliga att ingå i kollegial granskning. Utvärderingen baseras på utbildningsplan, examensbeskrivning, utbildningsprogrammets VB/VP (aktivitet 6) för de senaste åren samt övrigt som fakulteten anvisar. Granskningen genomförs av extern sakkunnig.¹⁸ Dekan utser granskare efter samråd med berört program. Studenter ska erbjudas att medverka i planeringen av granskningen.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Granskaren sammanfattar sin bedömning samt sina rekommendationer i en rapport i enlighet med fakultetens anvisning. I granskningen ska både identifierade styrkor och utvecklingsområden lyftas fram. Granskningsrapporten utgör underlag för programets VB/VP som hanteras enligt aktivitet 6.
Tidplan	Varje utbildningsprogram utvärderas genom kollegial granskning minst vart sjätte år enligt fakultetens tidplan. Tidplanen anpassas efter UKÅs utbildningsutvärderingar.
Relaterade styr-dokument och mallar	Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden.
Huvudsakliga intressenter	Program, studenter, institution och fakultet

B. Kollegial granskning av utbildning på forskarnivå

Ansvarig/-a	Fakultetsnämnd
Genomförande	Fakultetsnämnden initierar var sjätte år en analys av de senaste årens VB och ASP för forskarutbildningsämnen. Analysen ska göras av sakkunnig inom vetenskapsområdet eller forskarutbildningsansvarig, dock minst utanför institutionen.

¹⁷ Se bilaga 2.

¹⁸ Med extern avses utanför den programansvariga institutionen.

UMEÅ UNIVERSITET

Dialog, åtgärder och återkoppling	Granskaren sammanfattar sin bedömning samt sina rekommendationer i en rapport i enlighet med fakultetens anvisning. I granskningen ska både identifierade styrkor och utvecklingsområden lyftas fram. Granskningsrapporten utgör underlag för utbildningens VP som hanteras enligt aktivitet 6.
Tidplan	Varje utbildning utvärderas genom kollegial granskning minst vart sjätte år enligt fakultetens tidplan. Tidplanen anpassas efter UKÅs utbildningsutvärderingar.
Relaterade styrdokument och mallar	Handlägningsordning för att inrätta, avveckla, byta namn på forskarutbildningsämne eller inriktning vid Umeå universitet.
Huvudsakliga intressenter	Forskarutbildningsämne, institution och fakultet
ESG 1.1, 1.2, 1.7, 1.9	

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 8: Fakultetsaudit

Bakgrund och syfte Fakultetsaudit syftar till att, baserat på kollegiala synpunkter och rekommendationer, utveckla kvalitetsarbetet inom en verksamhet. Fakultetsaudit fokuserar på hur en fakultet, Lärarhögskolan eller en utvald förvaltningsenhet organiserar, stödjer och kvalitetsutvecklar utbildning. Fakultetsaudit ska bidra till en öppnare kvalitetskultur, nya kunskaper och ömsesidigt lärande.	
Ansvarig/-a	USR FOSTRA
Genomförande	De i universitetsledningen med ansvar för utbildningsfrågor och forskarutbildningsfrågor utser efter samråd med USR och FOSTRA en auditgrupp. Följande funktioner ska i normalfallet vara företrädare: studenter, pro-/vicedekan med utbildningsansvar, kanslichef, excellent lärare, studierektor, examinator, forskarutbildningshandläggare, utbildningsledare, representant från UPL samt handläggare från Planeringsenheten. Auditgruppen kan med fördel kompletteras med representant från annat lärosäte samt arbetslivsrepresentant. Stående teman för auditen: - Organisation av och stöd till utbildning och forskarutbildning- Verksamhetens kvalitetsarbete för utbildning och forskarutbildning Ytterligare teman kan bestämmas i samråd mellan den genomlysta verksamhetens ledning och auditgruppen. Den genomlysta verksamheten beslutar i samråd med auditgruppen vilka underlag som ska ingå i granskningen. Särskilda självvärderingar skrivs inte. Auditgruppen håller gruppvisa samtal (platsbesök) med ett antal olika personalkategorier samt studenter inom den genomlysta verksamheten. Den verksamhet som genomlysas ansvarar för att vidtala de personer som ska delta i samtalen.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Auditgruppen skriver en rapport som överlämnas till den genomlysta verksamhetens dekan/motsvarande. Rapporten sammanfattar vad som framkommit efter genomgång av olika underlag och samtal med olika personalkategorier och studenter. I genomlysningen ska både identifierade styrkor och utvecklingsområden lyftas fram. Dekan/motsvarande ska ges möjlighet att kommentera en preliminär version av rapporten innan den slutliga rapporten överlämnas till och presenteras för USR och FOSTRA. Analyser av auditrapporten och de åtgärder som planeras kommenteras i den genomlysta fakultetens/motsvarande VB/VP och utgör underlag för verksamhetsdialog.
Tidplan	Årligen enligt rullande schema så att varje fakultet, Lärarhögskolan eller en utvald förvaltningsenhet genomlysas vart sjätte år.

UMEÅ UNIVERSITET

Relaterade styr- dokument och mallar	Respektive fakultets direktiv för institutionernas VB/VP.
Huvudsakliga intressenter	Fakultet, institution, studenter, doktorander, program, forskarutbildningsämne
ESG 1.1, 1.7	

UMEÅ UNIVERSITET

Aktivitet 9: Uppföljning och utvärdering av kvalitetssystemet

Bakgrund och syfte	
Genom intern uppföljning och extern utvärdering sker kontinuerlig utveckling och förnyelse av Umeå universitets kvalitetssystem.	
Ansvarig/-a	Universitetskanslersämbetet (UKÄ) USR, FOSTRA
Genomförande	Umeå universitets kvalitetssystem genomgår extern granskning genom UKÄs utbildningsutvärderingar, tematiska utvärderingar samt granskningarna av universitetets kvalitetssäkringsarbete. Processen för dessa utvärderingar framgår av UKÄs vägledningar. För Umeå universitets interna process vid UKÄs utbildningsutvärderingar, se särskild handläggningsordning.¹⁹ I syfte att knyta Umeå universitets kvalitetsarbete närmare den strategiska styrningen av universitetets verksamhet hålls årliga dialoger med fokus på kvalitetsfrågor mellan universitetsledning och fakulteter och studentkårer. Kvalitetsdialogerna ska försäkra universitetsledningen om att verksamhetens kvalitetsarbete är ändamålsenligt och i enlighet med universitets kvalitetssystem. Dialogerna ska utgöra ett underlag för uppföljningen av kvalitetssystemet för utbildning som årligen återrapporteras till universitetsstyrelsen. Utöver årliga dialoger med inriktning mot kvalitetsfrågor hålls ett antal fakultetsdialoger inom utvalda teman av betydelse för kvalitet i utbildning. USR och FOSTRA följer årligen upp ändamålsenligheten och utformningen av de aktiviteter som kvalitetssystemet omfattar. Ett särskilt underlag för detta utgörs av auditrapporten.
Dialog, åtgärder och återkoppling	Planeringsenheten ansvarar för att på universitetsövergripande nivå analysera resultat från UKÄs utvärderingar samt för att föreslå åtgärder på systemnivå. Fakulteterna ansvarar för att analysera granskningsresultaten och för att vidta åtgärder för utbildningar inom sina respektive verksamhetsområden. Resultat av UKÄ:s granskningar tillgängliggörs via interna och externa kommunikationskanaler.
Tidplan	Se UKÄ:s tidplan. Verksamhetsdialoger enligt årscykel.
Relaterade styr- dokument och mallar	UKÄ:s vägledningar och mallar. Handläggningsordning för externa utbildningsutvärderingar (UKÄ).
Huvudsakliga intressenter	Anställda, studenter, allmänhet
ESG 1.10	

¹⁹ Handläggningsordning för externa utbildningsutvärderingar (UKÄ)

UMEÅ UNIVERSITET

Bilaga 1

Europeiska standarder och riktlinjer

ENQA, The European Association for Quality Assurance in Higher Education är ett europeiskt nätverk för att främja kvalitetssäkring av högre utbildning. ENQA har tagit fram gemensamma standarder och riktlinjer för hur högre utbildning ska kvalitetssäkras. Dessa går under namnet ESG (European Standards and Guidelines). ESG spelar en viktig roll i UKÄ:s kvalitetssäkringssystem. Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning innebär att lärosätet uppfyller ESG.

Nedan följer en kort beskrivning av ESG:s standarder med en kort kommentar om hur Umeå universitet svarar mot respektive standard. (Fotnot med hänvisning till UKÄs översatta ESG)

1.1 Policy för kvalitetssäkring

Standard: Lärosätena har en kvalitetssäkringspolicy som är offentlig och utgör en del av den strategiska styrningen. Interna aktörer utvecklar och tillämpar denna policy genom ändamålsenliga strukturer och processer, och externa intressenter involveras.

Kommentar: Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning stödjer såväl kvalitetsutveckling som kvalitetssäkring. Systemet omfattar samtliga organisatoriska nivåer och involverar såväl personal som studenter. Kvalitetssystemet skapar förutsättningar för den strategiska styrningen av Umeå universitet och bidrar till en stärkt kvalitetskultur. Umeå universitets regelverk är en del av kvalitetssystemet.

1.2 Utformning och inrättande av utbildning

Standard: Lärosätena har processer för utformningen och inrättandet av utbildningar. Utbildningarna utformas så att de utbildningsmål som fastställts för dem, inklusive lärandemål, kan uppfyllas av studenterna. Den examen som en utbildning leder till är tydligt specificerad och kommunicerad samt refererar till den rätta nivån inom den nationella referensramen för examina och, följaktligen, till den europeiska referensramen för kvalifikationer.

Kommentar: Vid Umeå universitet finns Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla kurs, program, huvudområde och lokal examensbeskrivning samt handläggningsordning för att inrätta, avveckla, byta namn på forskarutbildningsämne eller inriktning. Uppföljning och utveckling av utbildning sker i enlighet med kvalitetssystemets aktiviteter och tillhörande regelverk.

1.3 Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning

Standard: Lärosätena säkerställer att utbildning ges på ett sätt som inbjuder studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och att detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Kommentar: Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen, studenternas situation eller förutsättningarna för studier vid Umeå universitet. De är representerade i ett flertal organ där utbildningsfrågor diskuteras ur ett strategiskt perspektiv. De har rätt att ta en aktiv roll vid planering och genomförande av utbildningen samt formandet av lärprocesser och bedömningar. Studenter erbjuds att lämna synpunkter på undervisningen och dess genomförande i form av kurs- och programvärderingar samt andra enkäter. Studenterna kan även via Studentkårsskrivelsen lyfta frågor och framföra synpunkter.

UMEÅ UNIVERSITET

1.4 Antagning av studenter, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis

Standard: Lärosätena tillämpar på ett konsekvent sätt fördefinierade och publicerade regler som omfattar hela studentens studietid, det vill säga antagning, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis.

Kommentar: Umeå universitet har tydliga styrdokument och processer för antagning, examination och utfärdande av examen. Programmen ska i sina verksamhetsberättelser beskriva och analysera programmets innehåll och progression i förhållande till de nationella examensmålen.

1.5 Undervisande personal

Standard: Lärosätena säkerställer kompetensen hos lärarna. Rättvisa och transparenta processer för rekrytering och kompetensutveckling av personalen tillämpas. Lärare som anställs har hög vetenskaplig och pedagogisk ämneskompetens.

Kommentar: Umeå universitets rekryteringsprocess innebär transparens och rättssäkerhet vid anställning av undervisande och forskande personal. Lärare vid Umeå universitet har utrymme för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, för att följa forskningen inom det egna ämnesområdet eller för annan kompetensutveckling. Umeå universitets modell för pedagogisk meritering syftar till att stimulera, premiera och synliggöra lärares pedagogiska kompetens. För varje medarbetare finns en kompetensutvecklingsplan. Varje institution eller enhet har en kompetensförsörjningsplan. Lärares högskolepedagogiska kompetensutveckling stöts av enheten för Universitetspedagogik och lärandestöd.

1.6 Läranderesurser och studentstöd

Standard: Lärosätena avsätter tillräcklig finansiering för lärande och undervisningsaktiviteter samt säkerställer att det finns ändamålsenliga och lättillgängliga läranderesurser samt studentstöd.

Kommentar: Umeå universitets studenter har tillgång till olika former av stöd som studievägledning, lärandestöd, kuratorer och annan rådgivande eller stödjande personal men även stöd för sina studier i form av ändamålsenliga digitala lärresurser. Umeå universitet satsar löpande på att modernisera befintliga lokaler i syfte att öka tillgängligheten till kreativa lärmiljöer där studenter och lärare kan bedriva undervisning och lärande av hög kvalitet. Den nätburna undervisningen och det flexibla lärandet är viktiga delar av lärosätets långsiktiga mål för att regionalt och globalt kunna erbjuda tillgänglig undervisning av hög kvalitet. Såväl lärandemiljöer som undervisning utformas med beaktande av lika villkors- och tillgänglighetsperspektiv. Studenterna har även tillgång till en kritisk massa av forskningsaktiva personer, seminarieverksamhet, gästföreläsare etc. Lärandemiljön och studiesituationen följs upp genom t ex studentenkäter och i dialog med studentkårerna.

1.7 Informationshantering

Standard: Lärosätena säkerställer att de samlar in, analyserar och använder relevant information för en effektiv styrning av sina utbildningar och övriga aktiviteter.

Kommentar: Genom aktiviteter i Umeå universitets kvalitetssystem samlas information om studenternas och lärarnas synpunkter och erfarenheter av kurser och program. Informationen analyseras i utbildningarnas verksamhetsberättelser. Genom kvalitetsdialoger försäkras universitetsledningen om att verksamhetens kvalitetsarbete är ändamålsenligt och i enlighet med universitetets kvalitetssystem.

UMEÅ UNIVERSITET

1.8 Information till allmänheten

Standard: Lärosätena publicerar information om den egna verksamheten, inklusive utbildningarna, som är tydlig, korrekt, objektiv, uppdaterad och lättillgänglig.

Kommentar: Umeå universitetet sammanställer och tillgängliggör genom externa och interna kanaler information om de utbildningar som erbjuds. Informationen innehåller aktuella uppgifter om utbildningarna samt annan information av betydelse för de studerandes val av utbildning, t ex resultatet av externa kvalitetsgranskningar.

1.9 Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning av utbildningarna

Standard: Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna leder till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda.

Kommentar: Umeå universitets utbildningar följs upp och granskas för att säkerställa att studenterna når uppsatta mål. Kurser följs upp genom kursutvärderingar. Examensmålsmatriser tjänar som belägg för att utbildningarna med progression svarar mot de nationella examensmålen. Detta redovisas och analyseras i programmets verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Slutligen genomförs en kollegial granskning där programexterna granskare genomlyser hela programmet. Examensmålsmatrisen för utbildning på forskarnivå följs upp genom den individuella studieplanen samt genom de rutiner som gäller för disputation.

1.10 Regelbunden extern kvalitetssäkring

Standard: Lärosätena genomgår regelbundet en extern kvalitetssäkring, som är i linje med ESG.

Kommentar: Umeå universitet arbetar strukturerat med de granskningar och den återkoppling som ingår i UKÄs nationella kvalitetssäkringssystem: utbildningsutvärderingar, granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete, tematiska utvärderingar samt prövning av examenstillstånd. Därtill finns aktiviteter med inslag av extern granskning i universitetets kvalitetssystem det vill säga fakultetsaudits och utbildningsutvärdering med kollegial extern granskning.

Bilaga 2

Kvalitetskrav för utbildningsprogram och huvudområden - grundnivå och avancerad nivå

Umeå universitet ska erbjuda utbildningar av hög kvalitet. Att inrätta nya utbildningsprogram och huvudområden är ett långsiktigt åtagande och en universitetsgemensam angelägenhet.²⁰ Att systematiskt och enhetligt pröva ansökningar inför inrättande av nya utbildningsprogram och huvudområden är därför en viktig del av universitetets kvalitetsarbete. De kvalitetskrav som ställs för utbildningsprogram i samband med inrättandet följs regelbundet upp genom Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning.

En ansökan med en tydlig motivering och en beskrivning av hur kvalitetskraven ska tillgodoses utgör grund för rektorsbeslut om inrättande. I en ansökan ska samtliga nedanstående aspekter kommenteras. Kraven utgår från högskolelag och högskoleförordning samt från Umeå universitets egna kvalitetskrav. När ansökan avser utbildningsprogram biläggs förslag till utbildningsplan.²¹ Om ny lokal examensordning behöver fastställas ska förslag till examensbeskrivning bifogas.²²

Ansökan och uppföljning²³

(Låt kursiverad text kvarstå. Fyll i under rubriken "Kommentar". Ordet "program" byts i tillämpliga fall ut mot "huvudområde".)

1. Benämning, innehåll och upplägg

Ange programmets benämning på svenska och engelska. Beskriv översiktligt programmets syfte, upplägg och innehåll. Beskriv även hur programmet är organiserat vad avser ledning och stöd.

Definiera och avgränsa huvudområdet/inriktningen på program.

Kommentar:

2. Programmets strategiska betydelse för Umeå universitet

Beskriv vilken plats programmet har i Umeå universitets utbildningsutbud. Ange eventuell närhet och likheter med andra utbildningar vid universitetet, vilka konsekvenser programmet kan få för universitetets övriga fakulteter/institutioner samt om någon utbildning kommer att avvecklas i och med inrättande av den nya utbildningen. Relatera programmet till liknande program vid andra lärosäten.

Redovisa förväntat antal sökande, planerad dimensionering samt långsiktigt bärkraftig finansiering av utbildningen. Vid fakultetsövergripande utbildningar, redovisa eventuella överenskommelser mellan fakulteter alternativt mellan Umeå universitet och annat lärosäte, såväl organisatoriska som ekonomiska.

Kommentar:

²⁰ Se Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla kurs, program, huvudområde och lokal examensordning.

²¹ I enlighet med regler för utbildningsplaner vid Umeå universitet.

²² I enlighet med Umeå universitets mallar för examensbeskrivningar.

²³ Se särskilt aktivitet 1, 3, 4, 6 och 7.

UMEÅ UNIVERSITET

3. Programmet baseras på adekvat lärarkompetens

Beskriv i vilken mån lärare och annan personal som planeras medverka i utbildningen sammantaget har ämneskompetens, vetenskaplig och pedagogisk kompetens samt kunskap om vilka krav som kommer att ställas på studenterna i deras framtida arbetsliv. För yrkesutbildningar ska lärarkollegiets yrkeskompetens särskilt beaktas. Belägg att det sammantaget finns lärarkompetens för att täcka punkterna 4-10 nedan. Redovisa tillgången på lärare och hur den står i proportion till utbildningens omfattning och upplägg för att kunna upprätthålla långsiktig kontinuitet. Ange eventuella behov av kompetensutveckling av befintliga lärare samt eventuella behov av nyanställningar.

Kommentar:

4. Studenterna har inflytande på planering och genomförande

Beskriv hur utbildningen ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ange hur undervisningens utformning och examination bidrar till att studenterna tar en aktiv roll i lärandeprocessen.

Kommentar:

5. Programmet ges i en ändamålsenlig utbildningsmiljö och med ändamålsenlig pedagogik

Redovisa behov av och tillgång till särskilda lokaler, utrustning och eller annan infrastruktur som krävs för att tillgodose programmets behov. Ange om det finns behov av anpassning ur ett tillgänglighetsperspektiv. Om utbildningen ska ges på annan ort, beskriv den studiesociala och fysiska utbildningsmiljön där. Om programmet är helt eller delvis nätburet, beskriv utifrån utbildningens särskilda förutsättningar.

Redovisa vilket pedagogiskt upplägg programmet har samt hur detta står i samklang med utbildningsmiljön och lärarkompetensen.

Kommentar:

6. Programmet vilar på vetenskaplig/konstnärlig grund

Att utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Umeå universitet är forskningsanknuten innebär att utbildningen vilar på vetenskaplig grund medan konstnärlig forskning tar sin utgångspunkt i konstnärliga processer och verksamheter. Studenterna får inblick i aktuell och relevant forskning. Vid examen har de generiska kunskaper och kompetenser i hur ett vetenskapligt präglat arbete genomförs. Studenterna har därmed en förmåga att förstå, värdera och använda vetenskapligt baserad metod och kunskap alternativt teorier och metoder baserade i konstnärlig praktik. Vetenskapligt alternativt konstnärligt meriterade lärare deltar i utbildning på samtliga nivåer, ansvarar för metodologiska inslag och progression i dessa samt för handledning och examination av examensarbeten. Resultatet från utbildning på konstnärlig grund redovisas vanligen i både gestaltande och skriftlig form, men kan också redovisas i enbart gestaltande form. Beskriv på vilket sätt utbildningen vilar på vetenskaplig/konstnärlig grund.

Kommentar:

7. Programmet ger studenterna internationella perspektiv

Beskriv hur utbildningen ger studenterna förutsättningar att få internationella perspektiv. Att utbildningen vid Umeå universitet ger studenterna internationella perspektiv innebär att det finns en interkulturell och global dimension i syfte, innehåll och genomförande av utbildningen. Studenterna har där det är genomförbart möjlighet att vara delaktiga i internationella utbyten.

UMEÅ UNIVERSITET

Ange i vilken mån det inom lärarkollegiet finns internationella nätverk som kommer utbildningen tillgodo.

Kommentar:

8. Programmet ger studenterna perspektiv på hållbar utveckling

Hållbar utveckling handlar om att långsiktigt säkerställa att alla människor ska ha samma möjligheter när det gäller sociala, ekonomiska och miljömässiga levnadsvillkor. Beskriv hur utbildningens innehåll och genomförande bidrar till att ge studenterna kunskap och färdigheter vad gäller hållbar utveckling så att de när de lämnar universitetet har handlingsförmåga att verka för att FN:s hållbarhetsmål uppnås. Ange i vilken mån det finns kunskap och förmåga inom lärarkollegiet att sätta sitt ämne i ett hållbarhetsperspektiv.

Kommentar:

9. Programmet har kvalitetsdrivande samverkansinslag

Beskriv samverkansinslag som syftar till att stödja programmets utveckling samt studenternas lärande och övergång till arbetslivet. Det kan till exempel vara branschråd, projektkurs med extern part eller extern gästföreläsare. Om utbildningen planeras att omfatta praktik eller verksamhetsförlagd utbildning, redovisa förutsättningar, tillgång på platser och ansvar för genomförandet.

Analysera utbildningens innehåll och inriktning i relation till samhällets och arbetsmarknadens behov. Bedöm arbetsmarknaden för studenter efter genomgången utbildning, i dagsläget och på några års sikt. Redovisa vilka diskussioner som förts med branscher och avnämare. I förekommande fall kan jämförelser göras med utbildningar vid andra lärosäten.

Kommentar:

10. Programmet är jämställdhetsintegrerat

Genom jämställdhetsintegrering av utbildningen utvecklar studenterna sin handlingsförmåga att motverka ojämställdhet i samhället. Studenterna får under sin utbildning kunskap om hur makt och kön konstrueras inom det kunskapsområde som utbildningen avser. Beskriv hur jämställdhet är integrerat i programmets, utformning och genomförande. Det kan handla om utbildningens innehåll, men också om dialog om jämställdhet i samband med planeringen av utbildningens upplägg och i undervisningen, valet av litteratur samt lärare, handledare och externa föreläsare. Beskriv insatser som planeras för att motverka ojämställdhet i rekrytering och genomströmning. Ange i vilken mån det finns kunskap och förmåga inom lärarkollegiet att reflektera om sitt ämne ur ett jämställdhetsperspektiv.

Kommentar:

11. Programmet säkerställer måluppfyllelse

Beskriv hur utbildningens utformning, genomförande möjliggör och hur examinationer säkerställer att studenterna med progression når upprättade lärandemål (FSR) och nationella examensmål.

Kommentar:

Bilaga 3

Kvalitetskrav för forskarutbildningsämne²⁴

Umeå universitet ska erbjuda forskarutbildning av hög kvalitet. Att inrätta nya ämnen på forskarnivå är därför ett långsiktigt åtagande och en universitetsgemensam angelägenhet²⁵.

Att systematiskt och enhetligt pröva ansökningar inför inrättande av nya forskarutbildningsämnen är en del av universitetets kvalitetsarbete. I en fullständig ansökan ska samtliga nedanstående kriterier och aspekter kommenteras. Kriterierna utgår från högskolelagen och högskoleförordningen, samt från Umeå universitets interna kvalitetskrav.

Uppföljning

De kvalitetskrav som ställs för ämnen för utbildning på forskarnivå följs upp regelbundet genom Umeå universitets kvalitetssystem.

Kvalitetskrav

(Låt kursiverad text kvarstå. Fyll i under rubriken "Kommentar/beskrivning".)

1. Benämning, innehåll och upplägg

Ange benämningen på forskarutbildningsämnet på både svenska och engelska. Beskriv ämnets innehåll och upplägg (allmän studieplan). Beskriv och motivera ämnets omfattning och avgränsning.

Kommentar/beskrivning:

2. Varför behövs forskarutbildningsämnet?

Beskriv varför forskarutbildningsämnet behövs och vilken plats det har i det totala forskarutbildningsutbudet vid Umeå universitet. Ange eventuella likheter med andra forskarutbildningar vid Umeå universitet och andra lärosäten, ange vilka konsekvenser forskarutbildningsämnet kan få för universitetets övriga fakulteter/institutioner samt om något forskarutbildningsämne kommer att avvecklas i och med inrättandet. Beskriv hur ämnet förhåller sig till de utbildningar som finns på grundnivå och avancerad nivå.

Kommentar/beskrivning:

3. Hur säkerställs måluppfyllelse

Beskriv processen för utbildning på forskarnivå och hur examensmålen nås.

Kommentar/beskrivning:

²⁴ Även inriktning av forskarutbildningsämne avses

²⁵ Se Handläggningsordning för att inrätta, avveckla, byta namn på forskarutbildningsämne eller inriktning

UMEÅ UNIVERSITET

4. Forskarutbildningen ger forskarstudenterna internationella perspektiv

Beskriv hur ämnet på forskarnivå ger forskarstudenterna förutsättningar att få internationella perspektiv. Beskriv hur forskarstudenterna har möjlighet att vara delaktiga i internationella utbyten. Ange i vilken mån det inom forskarkollegiet finns internationella nätverk som kommer forskarutbildningen tillgodo.

Kommentar/beskrivning:

5. Forskarutbildningen ger forskarstudenterna perspektiv på hållbar utveckling

Beskriv hur forskarutbildningens innehåll och genomförande ger forskarstudenterna kunskap och färdigheter vad gäller hållbar utveckling så att de, när de lämnar universitetet, har handlingsförmåga att verka för att FNs hållbarhetsmål uppnås. Ange om det finns behov av kompetensutveckling inom forskarkollegiet avseende hållbarhetsperspektiv och hur denna ska tillgodoses.

Kommentar/beskrivning:

6. Kvalitetsdrivande samverkansinslag

Beskriv samverkansinslag som ska stödja forskarutbildningsämnets utveckling samt forskarstudenternas lärande och övergång till arbetslivet.

Kommentar/beskrivning:

7. Relevans för arbetsmarknaden

Bedöm arbetsmarknaden för forskarstudenterna efter genomgången utbildning, i dagsläget och på några års sikt. Redovisa vilka diskussioner som förts med branscher och avnämare.

Kommentar/beskrivning:

8. Jämställdhetsintegrering

Beskriv hur jämställdhet beaktas i forskarutbildningen.

Kommentar/beskrivning:

9. Handledarkompetens

Beskriv vetenskaplig och pedagogisk kompetens hos handledare och annan personal som ska medverka i forskarutbildningen. Ange hur det sammantaget finns handledarkompetens för att uppnå examensmålen.

Kommentar/beskrivning:

UMEÅ UNIVERSITET

10. Forskarutbildningsmiljö

Beskriv de forskarstuderandes tillgång till särskilda lokaler, utrustning, kritisk massa av forskningsaktiva personer, seminarieverksamhet, gästföreläsare etc som krävs för att de ska kunna tillgodogöra sig utbildningen på ett relevant sätt. Ange om det finns behov av anpassning ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Kommentar/beskrivning:

11. Dimensionering och finansiering

Redovisa planerad dimensionering samt långsiktig finansiering av forskarutbildningen. Vid fakultetsöverskridande forskarutbildningar, redovisa eventuella överenskommelser mellan fakulteter. Redovisa också eventuella överenskommelser mellan Umeå universitet och annat lärosäte, såväl organisatoriska som ekonomiska.

Kommentar/beskrivning: